

Правління Національного банку України

ПОСТАНОВА

01 серпня 2025 року

Київ

№ 92

Про затвердження Змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України з питань діяльності кредитних спілок

Відповідно до статей 7, 15, 56, 58, 61 Закону України “Про Національний банк України”, статті 21 Закону України “Про фінансові послуги та фінансові компанії”, статей 37, 38, 61 Закону України “Про кредитні спілки”, з метою приведення нормативно-правових актів Національного банку України у відповідність до вимог законодавства України Правління Національного банку України **постановляє:**

1. Затвердити Зміни до:

1) Положення про порядок регулювання діяльності кредитних спілок в Україні, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 02 лютого 2024 року № 14 (зі змінами), що додаються;

2) Положення про вимоги до системи управління кредитною спілкою, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 02 лютого 2024 року № 15 (зі змінами) (далі – Положення № 15), що додаються.

2. Об’єднаним кредитним спілкам до 01 січня 2026 року привести свою діяльність та внутрішні документи у відповідність до Положення № 15.

3. Департаменту методології регулювання діяльності небанківських фінансових установ (Сергій Савчук) після офіційного опублікування довести до відома кредитних спілок інформацію про прийняття цієї постанови.

4. Постанова набирає чинності з 01 вересня 2025 року.

Голова

Андрій ПИШНИЙ

Інд. 33

Зміни до Положення про порядок регулювання
діяльності кредитних спілок в Україні

1. У розділі I:

1) у пункті 2 глави 1:

підпункт 1¹ замінити двома новими підпунктами 1¹, 1² такого змісту:

“1¹) відкрита валютна позиція – підсумок різниць значень за кожною іноземною валютою відповідної групи Класифікатора іноземних валют та банківських металів, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 04 лютого 1998 року № 34 (у редакції постанови Правління Національного банку України від 19 квітня 2016 року № 269) (зі змінами) (далі – класифікатор валюти), суми балансових та позабалансових вимог об’єднаної кредитної спілки (далі – Ві) і суми балансових та позабалансових зобов’язань об’єднаної кредитної спілки (далі – Зі);

1²) коефіцієнт кредитної конверсії (CCF) – коефіцієнт, що відображає кількісну ймовірність того, що експозиція під ризиком за фінансовим зобов’язанням, яке обліковується за позабалансовим рахунком, стане балансовою експозицією;”;

пункт після підпункту 4 доповнити новим підпунктом 4¹ такого змісту:

“4¹) сукупна сума відкритої валютної позиції – більша з сум відкритих довгої чи короткої валютних позицій, що враховуватиметься під час розрахунку об’єднаними кредитними спілками нормативів достатності регулятивного капіталу (Н1), достатності капіталу першого рівня (Н2) та нормативу ризику відкритої валютної позиції за валютами окремої групи класифікатора валюти (Н7);”;

2) у главі 2:

пункт 5 доповнити новим підпунктом такого змісту:

“4) норматив ризику відкритої валютної позиції за валютами окремої групи класифікатора валюти (Н7).”;

главу після пункту 7 доповнити новим пунктом 7¹ такого змісту:

“7¹. Норматив ризику відкритої валютної позиції за валютами окремої групи класифікатора валюти (Н7) розраховує та дотримується виключно об’єднана кредитна спілка, яка отримала кредит (позику) в іноземній валюті відповідно до пункту 6 частини четвертої статті 61 Закону про кредитні спілки.”.

2. У главі 3 розділу II:

1) главу після пункту 13 доповнити новим пунктом 13¹ такого змісту:

“13¹. Абсолютна величина від’ємного результату коригування (Ркор/в) дорівнює абсолютній величині непокритого кредитного ризику (НКР), якщо сума прибутку поточного року (ПП) та нерозподіленого прибутку минулих років (ПМР) кредитної спілки дорівнює нулю.”;

2) підпункт 4 пункту 15 викласти в такій редакції:

“4) розмір перевищення сукупної балансової вартості всіх зобов’язань пов’язаних із кредитною спілкою осіб перед кредитною спілкою та суми всіх фінансових зобов’язань, наданих кредитною спілкою щодо пов’язаних із кредитною спілкою осіб [містять безумовне зобов’язання кредитної спілки про надання кредиту або не містять безумовне право односторонньої відмови кредитної спілки від видачі кредиту (траншу)], над сумою, що становить 25% загального розміру капіталу першого і другого рівнів, зменшених на відвернення, визначені в підпунктах 1–3 пункту 15 глави 3 розділу II цього Положення.”.

3. У розділі III:

1) у главі 6:

пункт 49 викласти в такій редакції:

“49. Норматив достатності регулятивного капіталу (Н1) встановлюється для забезпечення платоспроможності кредитної спілки.

Норматив достатності регулятивного капіталу (Н1) визначається як співвідношення регулятивного капіталу та сумарної балансової вартості активів, зважених за ступенем кредитного ризику, збільшених на позабалансові зобов’язання кредитної спілки та сукупну суму відкритої валютної позиції, зважену на коефіцієнт зважування відкритої валютної позиції, зменшених на величину непокритого кредитного ризику (далі – загальний обсяг ризику), за такою формулою:

$$H1 = \frac{PK}{CBBA + PZKS + WPKS \cdot kfx - HKP} \cdot 100\%,$$

де РК – регулятивний капітал;

СБВА – сумарна балансова вартість активів, зважених за ступенем ризику;

ПЗКС – позабалансові зобов’язання кредитної спілки, зважені на коефіцієнт кредитної конверсії (CCF);

ВПОКС – сукупна сума відкритої валютної позиції (для об’єднаних кредитних спілок);

kfx – коефіцієнт зважування відкритої валютної позиції;

НКР – непокритий кредитний ризик.”;

главу після пункту 49¹ доповнити трьома новими пунктами 49²–49⁴ такого змісту:

“49². Відкрита валютна позиція об’єднаної кредитної спілки є:

1) довгою, якщо різниця значень V_i і Z_i за іноземною валютою є позитивною;

2) короткою, якщо різниця значень V_i і Z_i за іноземною валютою є від’ємною.

49³. Сукупна сума відкритої валютної позиції об’єднаної кредитної спілки за іноземними валютами розраховується на звітну дату в гривневому еквіваленті в такій послідовності:

1) визначається відкрита довга валютна позиція за всіма кошиками в іноземних валютах та відкрита коротка валютна позиція за всіма кошиками в іноземних валютах;

2) визначається загальна сума всіх відкритих довгих валютних позицій за всіма кошиками в іноземних валютах та сума відкритих коротких валютних позицій за всіма кошиками в іноземних валютах;

3) визначається більша з двох сум: відкрита довга валютна позиція за всіма кошиками в іноземних валютах та відкрита коротка валютна позиція за всіма кошиками в іноземних валютах (без урахування знаку).

49⁴. Коефіцієнт зважування відкритої валютної позиції дорівнює:

1) 0,5 – якщо більшою сукупною сумою відкритої валютної позиції об’єднаної кредитної спілки, визначеної відповідно до пункту 49³ глави 6 розділу III цього Положення, є довга відкрита валютна позиція;

2) 1 – якщо більшою сукупною сумою відкритої валютної позиції об’єднаної кредитної спілки, визначеної відповідно до пункту 49³ глави 6 розділу III цього Положення, є коротка відкрита валютна позиція.”;

2) у пункті 53 глави 7:

абзац другий викласти в такій редакції:

$$H2 = \frac{K_{\text{пр}}}{\text{СБВА} + \text{ПЗКС} + \text{ВПОКС} \cdot k_{\text{fx}} - \text{НКР}} \cdot 100\%,$$

де $K_{\text{пр}}$ – капітал першого рівня (якщо капітал першого рівня має від’ємне або нульове значення, то береться його умовне значення – одна гривня);”;

пункт після абзацу четвертого доповнити двома новими абзацами п'ятим та шостим такого змісту:

“ВПОКС – сукупна сума відкритої валютної позиції (для об'єднаних кредитних спілок);

kfx – коефіцієнт зважування відкритої валютної позиції;”.

У зв'язку з цим абзац п'ятий уважати абзацом сьомим;

3) у главі 9:

пункти 62, 63 викласти в такій редакції:

“62. Норматив максимального розміру кредитного ризику (НЗ) розраховується на одного члена кредитної спілки; осіб, членство яких припинилося у кредитній спілці і які мають невиконані зобов'язання перед кредитною спілкою; групу пов'язаних між собою членів кредитної спілки (далі – група членів кредитної спілки); іншу кредитну спілку, якій кредитна спілка надала кредит (далі – інша кредитна спілка), з метою обмеження кредитного ризику, що виникає внаслідок невиконання окремими членами кредитної спілки, особами, членство яких припинилося у кредитній спілці, групою членів кредитної спілки або іншою кредитною спілкою своїх зобов'язань перед кредитною спілкою.

63. Норматив максимального кредитного ризику (НЗ) обчислюється як співвідношення суми залишку всіх зобов'язань, визначених за балансовою вартістю, одного члена; осіб, членство яких припинилося у кредитній спілці і які мають невиконані зобов'язання перед кредитною спілкою; групи членів кредитної спілки або іншої кредитної спілки та всіх фінансових зобов'язань, наданих кредитною спілкою таким членам або іншій кредитній спілці, і регулятивного капіталу кредитної спілки за такою формулою:

$$НЗ = \frac{З + ФЗ}{РК} \cdot 100\%,$$

де З – сума залишку всіх зобов'язань, визначених за балансовою вартістю, за кредитами одного члена; осіб, членство яких припинилося у кредитній спілці і які мають невиконані зобов'язання перед кредитною спілкою; групи членів кредитної спілки або іншої кредитної спілки перед кредитною спілкою;

ФЗ – сума всіх фінансових зобов'язань, наданих кредитною спілкою щодо одного члена або групи членів кредитної спілки. До фінансових зобов'язань, наданих кредитною спілкою щодо одного члена або групи членів кредитної спілки, включаються гарантії та/або поруки, надані кредитною спілкою на забезпечення виконання зобов'язань перед третіми особами, зобов'язання з кредитування, надані членам кредитної спілки [містять безумовне зобов'язання кредитної спілки про надання кредиту або не містять безумовне право односторонньої відмови кредитної спілки від видачі кредиту (траншу)];

РК – регулятивний капітал.”;

главу доповнити новим пунктом такого змісту:

“66¹. Особи, членство яких припинилося у кредитній спілці, але вони мають невиконані зобов’язання перед кредитною спілкою, включаються до групи членів кредитної спілки.”;

4) абзац другий пункту 67 глави 10 викласти в такій редакції:

“Великим кредитним ризиком для кредитної спілки є сума всіх зобов’язань, визначених за балансовою вартістю, члена, особи, членство якої припинилося у кредитній спілці і яка має невиконані зобов’язання перед кредитною спілкою, групи членів кредитної спілки або іншої кредитної спілки перед кредитною спілкою та фінансових зобов’язань кредитної спілки щодо таких членів та інших кредитних спілок [містять безумовне зобов’язання кредитної спілки про надання кредиту або не містять безумовне право односторонньої відмови кредитної спілки від видачі кредиту (траншу)], значення якої становить 10% і більше від регулятивного капіталу кредитної спілки (далі – великий кредитний ризик).”;

5) пункт 72 глави 11 викласти в такій редакції:

“72. Норматив лімітів кредитного ризику за операціями з пов’язаними з кредитною спілкою особами (Н5) визначається як співвідношення сукупної суми всіх зобов’язань, визначених за балансовою вартістю, перед кредитною спілкою пов’язаних із кредитною спілкою осіб і суми всіх фінансових зобов’язань, наданих кредитною спілкою щодо пов’язаних із кредитною спілкою осіб [містять безумовне зобов’язання кредитної спілки про надання кредиту або не містять безумовне право односторонньої відмови кредитної спілки від видачі кредиту (траншу)], та регулятивного капіталу, зменшеного на балансову вартість активів, зазначених у підпунктах 1–3 пункту 15 глави 3 розділу II цього Положення, за такою формулою:

$$H5 = \frac{CB3}{PK1} \cdot 100\%,$$

де CB3 – сума зобов’язань, визначених за балансовою вартістю, пов’язаних із кредитною спілкою осіб та фінансових зобов’язань, наданих кредитною спілкою пов’язаним із кредитною спілкою особам;

PK₁ – сума капіталу першого та другого рівнів, зменшена на балансову вартість активів, зазначених у підпунктах 1–3 пункту 15 глави 3 розділу II цього Положення (якщо PK₁ має від’ємне або нульове значення, то береться його умовне значення – одна гривня).”;

6) розділ доповнити новою главою такого змісту:

“12¹. Норматив ризику відкритої валютної позиції за валютами окремої групи класифікатора валюти (Н7)

86¹. Об’єднана кредитна спілка дотримується нормативу ризику відкритої валютної позиції за валютами окремої групи класифікатора валюти (Н7) для

зниження валютного ризику, який виникає через несприятливі коливання курсів іноземних валют, що впливають на вартість / ціну активів та пасивів об'єднаної кредитної спілки.

86². Норматив ризику відкритої валютної позиції за валютами окремої групи класифікатора валюти (Н7) визначається як співвідношення сукупної суми відкритої валютної позиції окремої групи класифікатора валюти та регулятивного капіталу кредитної спілки і розраховується за такою формулою:

$$H7 = \frac{\text{ВПОКС}}{\text{РК}} \cdot 100\%,$$

де ВПОКС – сукупна сума відкритої валютної позиції за іноземними валютами, що включені до однієї групи валют;

РК – регулятивний капітал.

86³. Нормативне значення нормативу ризику відкритої валютної позиції за валютами окремої групи класифікатора валюти (Н7) не повинно перевищувати:

1) для 1 групи класифікатора валюти:

30% – якщо більшою сукупною сумою відкритої валютної позиції об'єднаної кредитної спілки, визначеної відповідно до пункту 49³ глави 6 розділу III цього Положення, є довга відкрита валютна позиція;

15% – якщо більшою сукупною сумою відкритої валютної позиції об'єднаної кредитної спілки, визначеної відповідно до пункту 49³ глави 6 розділу III цього Положення, є коротка відкрита валютна позиція;

2) для 2 групи класифікатора валюти – 0%.”.

Зміни до Положення про вимоги до системи управління кредитною спілкою

1. Пункт 2 глави 1 розділу I після підпункту 2 доповнити новим підпунктом 2¹ такого змісту:

“2¹) валютний ризик – ризик, що виникає через несприятливі коливання курсів іноземних валют, що впливають на активи, зобов’язання та позабалансові позиції об’єднаної кредитної спілки;”.

2. У розділі IV:

1) пункт 175 глави 16 доповнити новим підпунктом такого змісту:

“6) валютного ризику [для об’єднаної кредитної спілки, яка має намір отримати кредит (позику) в іноземній валюті відповідно до пункту 6 частини четвертої статті 61 Закону про кредитні спілки (далі – об’єднана кредитна спілка, що отримує валютний кредит)].”;

2) у главі 18:

пункт 193 після підпункту 7 доповнити новим підпунктом 7¹ такого змісту:

“7¹) щодо валютного ризику (для об’єднаної кредитної спілки, що отримує валютний кредит):

методи оцінки та вимірювання валютного ризику;

політику вибору основних валют для операцій;

процедуру моніторингу та контролю валютних позицій;”;

у підпункті 4 пункту 195 слово “основного” замінити словом “регулятивного”;

3) пункт 202 глави 20 доповнити новим підпунктом такого змісту:

“4) валютного ризику (для об’єднаної кредитної спілки, що отримує валютний кредит).”;

4) розділ доповнити новою главою такого змісту:

“26¹. Управління валютним ризиком

297¹. Об’єднана кредитна спілка, що отримує валютний кредит, створює ефективну систему управління валютним ризиком, що повинна бути повністю інтегрована в загальну систему управління ризиками.

297². Об’єднана кредитна спілка, що отримує валютний кредит, визначає

мінімальний перелік кількісних показників ризик-апетиту до валютного ризику, який складається з очікуваних втрат (можливих збитків) для валютного ризику у відсотках до регулятивного капіталу об'єднаної кредитної спілки.

297³. Політика управління валютним ризиком повинна обов'язково містити:

- 1) мету, завдання та принципи управління валютним ризиком;
- 2) організаційну структуру процесу управління валютним ризиком з урахуванням розподілу функціональних обов'язків учасників процесу, їх повноваження, відповідальність та порядок взаємодії;
- 3) перелік лімітів для контролю за валютним ризиком та порядок їх установаження;
- 4) підходи щодо виявлення, вимірювання, моніторингу, контролю, звітування та пом'якшення валютного ризику;
- 5) процедури визначення, затвердження та перегляду припущень, що використовуються під час вимірювання валютного ризику;
- 6) перелік та формат (інформаційне наповнення) форм управлінської звітності щодо валютного ризику, порядок та періодичність / терміни їх надання суб'єктам системи управління ризиками.

297⁴. Об'єднана кредитна спілка, що отримує валютний кредит, установає ліміти валютного ризику щодо розміру відкритих валютних позицій у абсолютному значенні або у відсотках до регулятивного капіталу об'єднаної кредитної спілки.

297⁵. Порядок та процедури управління валютним ризиком повинні обов'язково містити:

- 1) процедури щодо виявлення, вимірювання, моніторингу, контролю, звітування та пом'якшення валютного ризику, включаючи інструменти / індикатори, що використовуються;
- 2) опис сценаріїв зміни курсів іноземних валют, зміни їх волатильності;
- 3) порядок обміну інформацією між учасниками процесу управління валютним ризиком, включаючи види, форми і терміни надання інформації.”.

3. У додатку 3 до Положення:

1) таблицю після рядка 5 доповнити новим рядком 6 такого змісту:

“

1	2	3	4	5	6	7
6	Валютний ризик					

”;

2) пояснення до заповнення таблиці після пункту 6 доповнити новим пунктом 6¹ такого змісту:

«6¹. Рядок 6 – заповнюється тільки об’єднаною кредитною спілкою, яка має намір отримати кредит (позику) в іноземній валюті відповідно до пункту 6 частини четвертої статті 61 Закону України “Про кредитні спілки”.».